

Itä-Suomen maakuntien kulttuurin ja luovien alojen edistämisen toimintatavat

28.10.2025

Hannele Autti, kulttuuriasiantuntija

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Kulttuuri ja luovat alat Itä-Suomen maakuntaohjelmaluonnoksissa

Kulttuuri ja luovat alat nähdään Itä-Suomessa **strategisena voimavarana**, joka **vahvistaa aluetaloutta, hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja kestävää kehitystä**.

Tavoitteena on rakentaa **elinvoimainen, verkottunut ja kansainvälinen kulttuurinen ekosysteemi**, jossa luovuus toimii **innovaatioiden ja alueellisen vetovoiman moottorina**.

Yhteisesti jaetut näkemykset

Kaikissa maakunnissa kulttuuri ja luovat alat nähdään:

- **Elinvoiman ja vetovoiman lähteenä:** identiteetti, yhteisöllisyys, omaleimaisuus
- **Yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin edistäjänä:** harrastusmahdollisuudet, osallistuminen ja saavutettavuus
- **Taloudellisen kehityksen moottorina:** tapahtumat, matkailu ja luovat sisällöt tuovat alueelle näkyvyyttä ja tuloja
- **Kestävän kehityksen osana:** ekologisuus, paikallisuus ja kulttuurinen resilienssi korostuvat.

Yhteisesti jaetut kehittämiskohteet

Kulttuurihyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistäminen

Osallistuminen, saavutettavuus ja yhdenvertaisuus, kulttuurinen resilienssi kriiseissä.

Verkostojen ja ekosysteemien vahvistaminen

Kuntien, yritysten, järjestöjen ja kansainvälisten kumppaneiden yhteistyö.

Luovan talouden kasvattaminen ja kansainvälistyminen

Uudet teknologiat (peliala, XR, digitaaliset alustat), innovaatiot ja monialainen liiketoiminta.

Koulutus ja osaamisen vahvistaminen

Ammattikoulutus, jatkuva oppiminen, työpaikalla oppiminen ja harrastuspohjainen luovuuden kehittäminen.

Elämystalous ja matkailu

Tapahtumat, kulttuurimatkailu, tuotteistaminen ja kohteiden tunnettuus.

Kestävyys ja vastuullisuus

Ekologisesti kestävät palvelut, kiertotalous, paikallisuus ja sosiaalinen kestävyyttä tukevat hankkeet.

1. Kulttuuri ja luovat alat elinvoiman ja hyvinvoinnin lähteenä

Kaikki maakunnat korostavat kulttuurin ja luovien alojen merkitystä alueen **elinvoiman, vetovoiman ja yhteisöllisyyden vahvistajina**.

- Kulttuuri nähdään merkittävässä roolissa **hyvinvoinnin, osallisuuden ja identiteetin** rakentamisessa.
- Taide ja kulttuuri tukevat **henkistä kriisinkestävyyttä** ja yhteisöjen eheyttä ("kulttuurinen huoltovarmuus").

2. Yhteistyö ja verkostot

Kaikki neljä ohjelmaa korostavat **ylimaakunnallista ja kansainvälistä yhteistyötä**:

- Kulttuurin ja luovien alojen **alueelliset työryhmät ja verkostot** nähdään **kehittämisen välineinä**
- Itä-Suomen kulttuuriverkostot, yhteiset hankkeet ja yhteistyö mm. Visit Finlandin kanssa
- Kansainvälistymisestä etsitään kasvun mahdollisuuksia myös kulttuurialalla

3. Luovien alojen ja muiden toimialojen yhteistyö

Kaikki maakunnat painottavat **luovien alojen ja muun elinkeinoelämän rajapintojen** hyödyntämistä:

- Luovuus nähdään **innovaatiovoimana** muotoilussa, markkinoinnissa, palvelukehityksessä ja matkailussa.
- Luovia aloja halutaan tukea osana **monialaista TKI-yhteistyötä**, koulutusta ja yritysverkostoja.

4. Digitalisaatio ja uudet teknologiat

Maakunnat painottavat luovien alojen **digitalisoitumista ja teknologian hyödyntämistä**:

- Digitaaliset alustat, markkinointikanavat ja virtuaaliset tapahtumat ovat keskeisiä kehittämiskohteita.
- Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa mainitaan erityisesti XR-teknologiat, tekoäly ja peliala osana kasvua.

5. Osaaminen, koulutus ja työvoima

Kaikissa ohjelmissa tunnistetaan tarve **vahvistaa alan osaamista ja koulutusta:**

- Luovien alojen koulutus-, työelämä- ja yrittäjäyyspolkuja halutaan kehittää.
- Osaavan työvoiman saatavuus ja jatkuva oppiminen nähdään elinehtona.
- Erityisesti digitaaliset taidot ja kansainvälisen verkostoitumisen osaaminen korostuvat.

6. Tapahtumat ja kulttuurimatkailu

Yhteinen teema on **tapahtuma- ja elämystalouden** kehittäminen:

- Jokainen maakunta profiloituu **tapahtumien maakunnaksi**, jossa luonto ja kulttuuri yhdistyvät.
- Matkailun ja kulttuurin yhteensovittaminen on keskeistä: **kulttuurimatkailu, paikalliset tarinat, ruoka ja perinteet** nähdään vetovoimatekijöinä.
- Kestävän matkailun ja tapahtumien ekologinen toteutus on yhteinen tavoite.

7. Kestävä kehitys ja ekologinen siirtymä

Kaikki maakunnat sitovat kulttuurin ja luovat alat osaksi **ekologista ja sosiaalista kestävyyttä**:

- Luonnon, kulttuuriperinnön ja vastuullisen tuotannon arvostus korostuu.
- Ekososiaalinen siirtymä, vastuullinen matkailu ja kulttuuripalveluiden kestävä toteutus ovat tavoitteita.

Yhteinen linja

Kaikki neljä maakuntaa näkevät kulttuurin ja luovat alat osana Itä-Suomen tulevaisuuskuva, jossa **hyvinvointi, yhteisöllisyys, kestävä kasvu ja luovuus** yhdistyvät.

Painopiste on **kulttuurin roolissa elinvoiman, identiteetin ja resilienssin lähteenä, sekä luovan talouden kehittämisessä osana kestävää alueellista uudistumista.**

(seuraavassa taulukossa tekoälyn analyysi eroavaisuuksista maakuntaohjelmien kulttuuri- ja luovien alojen sisällöissä)

Teema	Etelä-Karjala	Etelä-Savo	Pohjois-Karjala	Pohjois-Savo
1. Painotuksen luonne	Käytännönläheinen ja paikallislähtöinen. Korostaa tapahtumia, yhteisötoimintaa ja elämystaloutta.	Strateginen ja hyvinvointikeskeinen. Rakentaa kulttuurista osallisuutta ja kestävää yhteiskuntaa.	Arvopohjainen ja identiteettikeskeinen. Painottaa kulttuurin itseisarvoa ja henkistä merkitystä.	Talous- ja elinkeinopainotteinen. Liittää kulttuurin osaksi matkailun ja yrittäjyyden kasvua.
2. Pääasiallinen tavoite	Kestävän tapahtumateollisuuden ja kulttuurimatkailun kehittäminen.	Kulttuurihyvinvointi, osallisuus ja alan rakenteellinen vahvistaminen.	Kulttuurinen huoltovarmuus, yhteisöllisyys ja kulttuurin saavutettavuus.	Luovan talouden ja matkailun yhdistäminen kansainväliseksi kasvualaksi.
3. Kulttuurin rooli	Väline hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden lisäämiseen, identiteetin vahvistamiseen.	Kulttuuri nähdään sekä itseisarvona että välineenä kestävään kehitykseen.	Kulttuuri on demokraattisen yhteiskunnan perusta ja identiteetin ydin.	Kulttuuri on osa talousrakennetta ja alueen vetovoimaa.
4. Luovat alat ja elinkeinot	Luovat alat osana elämystaloutta ja matkailua.	Luovien alojen toimialarakenne vielä muotoutumassa, halu vahvistaa sitä.	Luovat alat moninaisina mikroyrityksinä, yhteistyö painottuu.	Luova talous määritelty selkeästi kolmijakoisena (sisällöt, palvelut, tapahtumat).
5. Teknologia ja digitalisaatio	Digitaalinen näkyvyys ja markkinointi kulttuurikohteissa.	Digialustat kuten Kulttuuripankki, mutta maltillinen painotus.	Vahva teknologiapainotus: peliala, XR, virtuaalitodellisuus.	Vahvin teknologiasuunta: tekoäly, AR/VR, alustatalous, digitaalinen jakelu.
6. Kestävä kehitys	Käytännönläheinen: paikallisuus, osallistavuus, luonnon hyödyntäminen.	Filosofinen: ekososiaalinen siirtymä ja planetaarinen elämäntapa.	Kestävyyden ja turvallisuuden yhdistäminen (kulttuurinen huoltovarmuus).	Ekologinen ja taloudellinen kestävyys yhdistetään elinkeinopolitiikkaan.
7. Hallinto ja yhteistyö	Painottaa kuntien, yritysten ja yhteisöjen roolia.	Maakunnallinen työryhmä ja ohjelmallinen yhteistyörakenne.	Verkostomainen kulttuuriyhteistyö ja kuntien resurssien turvaaminen.	Rakenteellinen yhteistyö matkailun ja luovan talouden kehittämisessä (Itä-Suomi-yhteistyö).

Kulttuurin edistämisen toimintatavat

Maakuntaliittojen yksi lakisääteinen tehtävä on edistää kulttuuria osana maakunnallista strategiatyötä

- Liitoissa erilaiset **työaikaresurssit** – vaikuttaa työtapoihin
- **Yhteistyöverkostojen** koordinointi ja vetovastuu
- Muu verkostotyö
- Kehittämisen välineinä omat hankkeet ja/tai yhteistyöhankkeet: maakunnalliset/ylimaakunnalliset/kansainväliset
- Kulttuurin tekijöiden ja tapahtumien näkyvyyden edistäminen: tapahtumakalenterit ja Kulttuuripankki
- Kulttuurigaalat ja kulttuurifoorumit kulttuurin arvon rakentajina

Kulttuurin ja luovien alojen työryhmät

Kaikissa maakunnissa on kulttuurin ja luovien alojen työryhmät, joiden veto- ja koordinaatiovastuu maakuntaliitoilla:

- Pohjois-Savon kulttuurin ja luovien alojen työryhmä
- Etelä-Savon kulttuurin ja luovien alojen työryhmä
- Etelä-Karjala: Kulttuurikonklaavi
- Pohjois-Karjala: POKAT kulttuuriryhmä ja POKAT luovat alat –ryhmä

Lisäksi moninaisia työryhmiä ja verkostoja, vetovastuu liitto/kunta/hyvinvointialue, esim.

- Itä-Suomen kuntien kulttuurivastaavien yhteistyöverkosto
- Maakunnallinen järjestöneuvottelukunta YhES, jossa yksi ala kulttuuriverkostot (E-S)
- Kulttuurin tulevaisuuspöytä -avoin verkosto (E-S)
- Alueelliset kulttuurihyvinvointiverkostot Taikusydän (P-S), Taikuhyve (E-S), Kulttuurihyvinvointityöryhmä (P-K)
- kuntien kulttuurivastaavien yhteistyöverkostot (E-S, P-S, P-K)
- lastenkulttuuriverkosto (P-K)

Kulttuurifoorumit ja –gaalat, tapahtumakalenterit

Etelä-Karjala:

- Maakunnallinen kulttuuri- ja urheilugaala
- Maakunnallinen Tapahtumakalenteri ja Harrastuskalenteri (liitto ylläpitää)

Etelä-Savo:

- Juvan kulttuurigaala
- Kaupungeilla omia tapahtumakalentereita

Pohjois-Savo:

- Kuopion kulttuurifoorumi
- Pohjois-Savon kulttuurifoorumi
- Kaupungeilla omia tapahtumakalentereita

Pohjois-Karjala:

- suunnitteilla kulttuurigaala/kulttuurifoorumi
- Maakunnallinen Tapahtumakalenteri (useita maksajia, päähallinnointi maakuntaliitolla)

Kiertävänä Itä-Suomen kulttuurifoorumi!

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Kiitos 😊

pohjois-karjala.fi

[@pohjois-karjala](https://www.facebook.com/pohjois-karjala)

[@pkliitto](https://twitter.com/pkliitto)

[@pohjois_karjala](https://www.instagram.com/pohjois_karjala)

[linkedin.com/company/
pohjois-karjala](https://www.linkedin.com/company/pohjois-karjala)

[youtube.com/pkmaakuntaliitto](https://www.youtube.com/pkmaakuntaliitto)